

Beköszöntő

Kedves Tagok,
Tisztelt Érdeklődők!

Harmadik negyedéves tevékenységünk – a hagyományokhoz igazodva – idén nyáron sem a nyaralás, vagy az „uborkaszezon” jegyében telt. Sőt! 2010. augusztus 20-án minden bizonnyal piros betűs ünnep lesz ezután Egyesületünk életében. A LEITHA monitor felújítása csaknem egészen a végéhez ért, s a majdnem 140 éves hajót ünnepélyesen újrakeresztelte a honvédelmi miniszter felesége az állami ünnepségek keretében. Ezernyi – megérdemelt – dicséret jutott osztályrészül azoknak az egyesületi tagoknak, akik részt vettek a munkában és az ünnepségeket követő többhetes tárlatvezetésben. Dr. Margitay-Becht András ki is jelentette: „A TIT-esek nélkül az augusztus 20-i újrakeresztelésből nem lett volna semmi”.

A közösen elért eredményért a Hírlevél szerkesztősege és az Egyesület elnöksége nevében ezúton fejezem ki köszönetemet minden közreműködőnek! Egyúttal arra biztatom a tagokat, hogy merítsenek erőt a jó példából, hiszen ez az alkalom is bizonyította, hogy az Egyesület tagjai közös erőfeszítéssel kiemelkedő eredmények elérésére képesek.

Tartalom

Az elnökség ajánlja	1
Kiállításaink	2
Szervezeti hírek	3
Ajánló	4

AZ ELNÖKSÉG AJÁNLJA

Tisztelt Címzettek, Kedves Barátaink !

2010. augusztus 20-án az Országgyűlés előtti Duna-szakaszon sor került a LEITHA – új nevén a LAJTA Monitor Múzeumhajó - újrakeresztelésére. A jeles alkalommal Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter egyesületünk elnöke javaslatára az egykori Cs. és Kir. Dunaflottilla hagyományainak mai folytatója, a HM 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred tiszteltbeli zászlóshajójává nyilvánította a hajót és elrendelte, hogy az alakulat mindenkor gondoskodjon vezérhajója méltó állapotban tartásáról. Ezzel a hajó megóvásáért és felújításáért folytatott több évtizedes küzdelem immár véget érhet, s a hajó is talán biztos révbe ér a neszélyi Öreghajó Skanzenben, ahol 2011 januárjától várja a látogatókat (www.zoltanalapitvany.hu), s amelyet ezúton ajánlunk minden kedves érdeklődőnek.

Képünkön (fotó: Szikits Péter) a LAJTA Monitor Múzeumhajót és Egyesületünk ajándékait mutatjuk be (fotó: Lehoczky Zoltán): a SZENT ISTVÁN csatahajó egykori díszlobogójának hű mását (Nagy András és Hangay Gabriella munkáját) a Szent István napi újrakeresztelésen – Egyesületünk lobogójával együtt – felvontak a hajó fő árbocára (jobbra lent).

A 'LEITHA' ÚJ ÉLETRE KELT!

Az újrakeresztelésen részt vevő állami meghívottak: Dr. Hende Csaba miniszter (1), Dr. Hende Csaba miniszter (1), Dr. Hende Csaba miniszter (2), Benkő Tibor altbgy. a HM Honvéd Vezérkar főnöke (3), Dr. Simicskó István a HM parlamenti államtitkára (4), Fodor Lajos a HM közigazgatási államtitkára (5), Márki Gábor védelemgazdasági helyettes államtitkár (6), Habsburg György, a Magyar Köztársaság nagykövete (7) Totha Péter Joel tábori rabbi (8), Lackner Pál dtbk., protetáns tábori püspök (9)

FELÚJÍTÁS ÉS ÚJRAKERESZTELÉS

Attól kezdve, hogy hírt vettük a LEITHA kezdődő felújításának, Egyesületünk – teljes támogatásáról biztosítva a kezdeményezőket – minden erejével a projekt mellé állt. Voltak, akik a munkaerejüket, s voltak, akik a képzelőerejüket, kezdeményező- és alkotókészségüket adták bele a munkába, de mindenki egy emberként, a hajóért lelkesedve igyekezett a tőle telhető legjobb teljesítményt nyújtani. A LAJTA monitor az eredeti tervek szerint 2010. július 26-án érkezett volna vissza Révkomáromból Újpestre, ahol az Európa Cégszoport műhelyszálya 3 munkavállaló (asztalosok és lakatosok) mellett a hátralévő munkák egy részét a munkára jelentkező önkéntes civil szervezetek kapták. A kiosztott feladatokat a munkára jelentkezett 20 fő TIT HMHE-tag 586 munkaóra alatt teljesítette. Bicskei János Nordenfelt-lövegeinek elkészítése – amelyről Hírlevelünk 2010. évi 2. számában részletesen beszámoltunk Olvasóinknak – további 1.000-1.200 munkaórát vett igénybe. A munkavégzés feltételeit illetően mindenki önként, térítésmentesen és a saját felelősségére dolgozott.

A TIT HMHE aktivistáinak szánt feladatok		
feladat	időszak	jelleg
Elkészült szerelvények csiszolása és alapozása	1 hét	könnyű kézi munka, emelésekkel
Régi alkatrészek felújítása	1 hét	közepes, néha nehéz kézi munka, emelésekkel
Lövegtalp fa alkatrészek alapozása, festése	1 hét	könnyű kézi munka, emelésekkel
Lövegtalpak összeszerelése	2 hét	kreatív szerelési munka, fűrés, csavarozás
Lövegtalpak beillesztése a toronyba	3 hét	közepesen nehéz anyagmozgatás, némi szereléssel
Horgonyberendezés beszerelése	2 hét	nehéz emelési műveletek, szereléssel
Közreműködés a lövegcsövek beemelésénél	3 hét	speciális emelési művelet, csak segítségnyújtás
Nordenfelt lövegek beépítése	2-3 hét	anyagmozgatás, némi szereléssel Bicskei János vezeti
egyreszerelvények beépítése	2-3 hét	lakatos munka, emelésekkel
Végfestés	3-4 hét	könnyű kézi munka
kormányrendszer összeszerelésében közreműködés	3 hét	közepes szerelési munka

Erről a munkakezdetkor mindenkinek alá kellett írni egy nyilatkozatot. („A hajóépítés-javítás veszélyes üzem, a munka pedig elsősorban SZOLGÁLATI”) Bizonyos kézi szerszámokat és kisgépeket, munkaruhát, stb. a résztvevőknek kellett magukkal hozni, mivel hirtelen túl sokan lettünk, s a helyszínen nem mindig volt elég szerszám.

Július 28-tól kezdve nap, nap után kereste fel a rozzant műhelyuszályt a civil segítők lelkes csapata. Volt, aki a lakatosok által elkészített fém alkatrészek felületkezelésében (rozsdagátlításban és festésében), és volt, aki a szerkezeti munkákban segített (ki-ki a szakmunkákban való jártassága szerint), de bármit is kellett csinálni, mindenki jól érezte magát: „Meglepően gördülékenyen és jókedvűen ment a munka, mintha egy összeszokott brigád lettünk volna. Kedden öten voltunk a műhelyhajón, [...] piktorkodtunk, köszörültünk, csiszoltunk stb... és jó kis katona-sztorikkal szórakoztattuk egymást, mivel volt köztünk ex-sorkatona, nyugállományú hivatásos (nem hajós), aktív szerződéses (hadihajós-tűzserész) és aktív civil. Olyan jó hangulatban tevékenykedtünk, hogy este fél tíz felé mentünk haza. Aki nem fél a melegtől és egy kis festékszagtól, az jöjjön, mert élmény (pedig a LAJTA még nincs Újpesten) és a hajó-kovácsoláson kívül csapatkovácsolásnak is jó ez a projekt.” – osztotta meg tapasztalatait az érdeklődővel Pásztói Róbert tagtársunk.

Sikerült is felkelteni az érdeklődést, mert végül minden nap többen dolgoztunk a műhelyuszályon ahhoz képest, mint ahányan előzetesen jelezték a részvételüket. A jó társaságban remekül ment a munka. Igyekezett is mindenki, hogy minden elkészüljön, mire a LEITHA hazatér Szlovákiából. Erre végül csak az eredetileg tervezett időponthoz képest később, augusztus 1-én, délután két óra körül került sor, amikor a SOPRON vontatta monitor megérkezett régi támaszpontjának városába, Budapestre! Az üdvözlők lelkes csapata az Északi Vasúti Összekötő hídról integetett, fotózott, filmezett. Augusztus 11-én beemelésre kerültek a főtűzserész lövegei. 17-én este, a munka befejezésekor (az állami ünnepség „dísz-lövéseihez” használt patronok kipróbálása végett) el is sütöttük őket. Csaknem 140 évvel az elkészülte után, most végre ismét megszólaltak a hadihajó lövegei!

A munkákkal egy időben a sajtónyilvánosságról és az augusztus 20-i újrakeresztelés szervezéséről is gondoskodni kellett: Július 29-augusztus 11. között az Österreichisch Maritim folyóiratban (Prof. Friedrich Prasky írása), a National Geographic Magyarországnak (Dr. Balogh Tamás írása), a Blikkben, a Magyar Nemzetben, a Népszabadságban és a Nők Lapjában (Dr. Margitay-Becht András közlései nyomán) terjedelmes fényképes cikkek, a Metropolban (a Zoltán Gőzös Alapítvány közbenjárására), a Pestújhelyi Mozaikban pedig (Mészáros Balázs írása) egy-egy fényképes rövid hír népszerűsítette a közelgő újrakeresztelést. Július 21-szeptember 5 között pedig több TV-társaság – a Duna TV, a TV2 Tények, a Bomba Hír, az Újpest TV és az MTV – stábjá is meglátogatta a LEITHÁt. Eközben több egyeztetésre került sor a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban (HIM) az összes érintett bevonásával, ahol az egyesületi elnök által készített és a HIM által véglegesített programot és a hajó kiállítóterének bejárásit tervét vitatták meg, egészítették ki. Végül augusztus 18-án megvolt az újrakeresztelés főpróbája is a belvárosi Duna-szakaszon. Mindent egybevetve 2010-ben az alábbi munkákat végeztük el pro bono a LEITHA érdekében:

A TIT HMHE által az előzetesen kiosztott felújítási munkákon kívül ingyenesen végzett egyéb munkák		
Időpont	Elvégzett munka	Készítő(k)
2010. január 27.	8 oldalas hajlogatható brosúra	Dr. Balogh Tamás
2010. május 6.	beharangozó nagyméretű színes plakát	
2010. május 21.	101 oldalas színes kiadvány	
2010. június 8.	PRO MODELL cikk	Lehoczky Zoltán, Dr. Balogh Tamás
2010. június 24.	A http://lajtamonitor.haioznep.hu/ tematikus honlap elkészítése	
2010. június 24.	„Tűzijáték nélkül sem lesz eseménytelen augusztus 20.” c. kampány	Dr. Balogh Tamás
2010. június 24.	Levelek a Miniszterelnök és a Honvédelmi Miniszternek, a tervezett program előléjárása	
2010. június 25.	A hivatalos újrakeresztelési program első változatának elkészítése	
2010. június 26.	2 db 84 x 120 cm-es tabló készítése a LEITHA monitorról	
2010. június 28.	Meghívó elkészítése	
2010. július 13.	National Geographic cikk	
2010. július 19.	Kiállítási koncepció, forgatókönyv és bejárásit terv elkészítése	
2010. július 21.	Nyilatkozat a DUNA TV-nek	
2010. július 23.	Az állami ünnepségen elhangzó beszédek első változatának megírása	
2010. július 29.	14 db nagyméretű (84 x 120 cm-es) tabló készítése a fedélzeti kiállítás számára	
2010. július 30.	Hajóharang-fotó felkutatása és az „S.M.S. LEITHA” felirat kiserkesztése	27 fő (TIT HMHE tag)
2010. augusztus 1.-17.	Személyes közreműködés a LEITHA / LAJTA felújításában (586 óra)	
2010. augusztus 18.	Ereklyezászo elkészítése (Hangay Gabriella, Horváth Zsuzsa, Nagy András)	Dr. Balogh Tamás,
2010. augusztus 31.	Emléklapok készítése	Dr. Balogh Tamás
2010. szeptember 5.	Nyilatkozat az Újpest TV-nek	
2010. szeptember 1-19.	Nyilatkozat az MTV-nek	

A civilek lelkes csapatában részt vett: Dr. Ákos György, Dr. Balogh Tamás, Barcsi Károly, Bánsági Andor, Bechler József, Bicskei János, Bozsik Imre, Hajba László, Hocza István, Kecskeméti József, Kiss Csaba, Kovács Péter, Lacza György, Lehoczky Zoltán, Margitay-Becht András, May Károly, Mihóca Ákos, Oláh László, Oli László, Papp István, Pásztói Róbert, Pichler Norbert, Röder Sándor, Székely László, Varga János, Vinczai Ferenc, Zsonda Márk. Köszönjük! Egyesületünk elnöksége külön erre az alkalomra tervezett, az egykori haditengerészet és a monitorok emlékét felidéző ornamentikával és különböző Monarchiás díszítéssel dekorált emléklapot készítet (Dr. Balogh Tamás munkája), hogy azzal is kifejezze köszönetét az áldozatos munkát végzőknek és ne engedje elhalványulni annak az emlékét, hogy ezek a személyek a saját munkájukkal írták be nevüket a hajó történetébe.

Végül befejeződött a munka, s augusztus 20-án a legszebb álmaink váltak valóra azzal, hogy a Honvédelmi Miniszter felesége az állami ünnepségek keretében megkeresztelte a hajót: „Hirdesd nemzetünk múltját, jelenét és jövőjét, a magyarok hitét, reményét, szeretetét, és hirdesd hűségünket őseink örökségéhez! Ezennel a LAJTA Monitor Múzeumhajó névre keresztellek.”

A Miniszter még meg is toldotta: „A Honvédelmi Minisztérium nevében ünnepélyesen megerősítjük azt a kötelezet, amely a MH 1 Honvéd Tűzserész és Hadihajós Ezredet és a LAJTA monitor múzeumhajót eddig is összefűzte, amikor a LAJTA monitor most az alakulat tiszteletbeli zászlóshajójává nyilvánítom és elrendelem, hogy az alakulat mindenkor gondoskodjon vezérhajója ápolásáról, dicső és méltó állapotáról hazánk és a jövő nemzedékek okulására.”

A sok száz érdeklődő között ott volt szinte mindenki a magyar hajózástörténeti „szakmából” és a hajó megmentői közül: Dr. Csonkaréti Károly (aki az 1970-es években megtalálta), prof. Friedrich Prasky (aki azonosította), dr. Margitay-Becht András (aki az eladástól és a lebontástól megmentette).

Egyesületet – valamint a tulajdonos Hadtörténeti Intézet és Múzeumot a projekt sikeres végigviteléért.

A LEITHA / LAJTA monitorra ezek után békésebb napok köszöntek. Az eredeti pályázati tervekkel összhangban a neszemélyi Szent Ilona-öböl lesz a honi kikötője, ahol a többi felújított hajóval, a NESZ-MÉLY és a ZOLTÁN gőzössel várja az érdeklődőket, akiknek a hajókhoz, a vízhez és a vízi élethez kapcsolódó változatos programokat kínálnak.

A NESZMÉLY gőzhajón például szálláshelyeket és interaktív szimuláltort alakítottak ki, a ZOLTÁN gőzösön pedig a LEITHA / LAJTA monitorhoz hasonlóan hajózástörténeti kiállítást alakítottak ki és szakkönyvtárat helyeztek el. A hajóskanzen parti létesítményei új burkolatot, parkolót, játszóteret kaptak, és akadálymentesítésére is sor került. Kamocsay Ákos, a Hilltop Bor Kft. borásza pedig az uniós projekt keretében átépítette melegeshegy borétermét és szállóját, kilátóját és kóstolópincéjét, valamint játszóteret, szabadtéri rendezvényhelyszínt és -sátrat hoztak létre.

Így aztán remélhetjük, hogy a hajó és a róla gondoskodók nemcsak a felújítási munkák alatt, de a továbbiakban is beteljesítik azt, amit Hírlevelünk 2010. évi 1. számában írtunk: A LEITHA a mai magyar hajózástörténeti hagyományörző munka tükré. Igyekezzünk, hogy mindig büszkén tekinthessünk bele!

- B. T. -

Néhányan azonban már nem lehettek velünk, de ezúton is megemlékezünk róluk, hiszen munkájukkal annak idején ők is segítették a LEITHA megmentését, ezért felújítása és újrakeresztelése az ő sikerük is: Dávidházy András hj. tengerészkapitány, ddr. Juba Ferenc tengerészkapitány, Maár Tihamér mk. alezredes, Molnár Iván, a „LAJTA Bizottság elnöke”, Szimon Miklós hj. tengerészkapitány.

Elégedettek voltunk. Szemmel láthatóan az osztrák kollégák is, akik nagy számban érkeztek a keresztelőre a különböző osztrák hajózási, hajózástörténeti és hagyományörző szervezetek képviselőivel. Elismerő nyilatkozataikból kiderült: náluk Ausztriában ezt a teljesítményt szerintük lehetetlen lett volna elérni. Nagy dicséretet kapott tehát az egész magyar hajózástörténeti és hagyományörző közösség. A legnagyobb dicséret azonban maga a LEITHA / LAJTA, egyebek közt a mi munkánk és erőfeszítéseink „gyümölcse” is, amely immár megszépülve, felújítva várja látogatóit és leendő rajongóit.

Köszönet illeti a kezdeményezőket – a Zoltán Gőzös Közhasznú Alapítványt (Sztankó Attilát, Portás Csabát, Stankovics Andrást, Lengyel Zsoltot) és a Cs. és Kir. Dunaflorellia Hagományörző

A belvárosi Duna-szakaszra érkező LEITHA / LAJTA monitor fedélzetén a hagyományőrző „tisztikar” köszöntötte a városlakókat (balra fent), majd a miniszter és kísérete lépett a hajóra („Elöljáró a fedélzeten!” – jobbra fent). Végül a miniszter felesége, akinek Holló József, a HIM főigazgatója segített, megkeresztelte a hajót (középső képek). A nem mindennapi látványosságot ígérő „vízi parádéra” több százan voltak kíváncsiak.

A Szent István napi ünnepséget felhasználtuk, hogy egy másik volt osztrák-magyar hadihajó emlékét is felidézzük: Egyesületünk az egykori SZENT ISTVÁN csatahajó díszlobogójának hű mását adományozta a LEITHA / LAJTA monitornak, hogy ezentúl azt gazdagítsa. A lobogót Dr. Hűvös Ferenc tagtársunk vonta fel a monitor főárbocára (nagy kép). A hajón berendezett kiállítást Habsburg György és Hende Csaba miniszter is megtekintette (balra középen), Dr. Csonkaréti Károlyt és nejét pedig a megérdemelt köszöntés várta a hajó parancsnoki kajütjében (balra lent). Az Egyesület tagjai (már, akik dolgoztak a hajón), helyet kaptak az állami meghívottakat szállító VIP-hajókra (jobbra lent). Kár, hogy a partról jobb volt a kilátás.

Készítette: Dr. Balogh Tamás © 2010.

Az alkalomra emlékezve készített emléklapot (az előző oldalon) a helyreállításon dolgozókon kívül a meghívott vendégeknek, a magyar és osztrák hajózástörténész kollégáknak is ajándékba adtuk, hogy jó híret vigyék a LEITHA / LAJTA monitornak. Képünkön Erwin Sieche, Oliver Trulei és Wolfgang Waldl büszkén pózol a lapjával, Friedrich Prasky professzor pedig még le is fotózta a magátét (inzert).

Az ünnep alkalmával lehetőség nyílt egy különleges hajós élmény bemutatására: a vendégek számára berendezett egyik hajón megtekinthették Némethy Georgina amerikai magyar festőművész képeit. A hajóportré-festészet sajnálatosan ritka műfajjá vált Magyarországon, ezért különös öröm volt számunkra, hogy a művésznő kiváló – és jellemzően hazai témájú – képeit bemutathattuk a magyar közönségnek.

IX. BOLYAI MAKETTÉPÍTŐ KUPA ORSZÁGOS MAKETT KIÁLLÍTÁS ÉS VERSENY

A Bolyai Makett Klub Egyesület, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Honvédség és Társasalom Baráti Kör rendezésében.

2010.10.16. – 2010.10.17.

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Helye: Budapest X. Kerület
Hungária körút 9-11.

Fotó: Z. Szántó András

ÚJ HELYSZÍNE A BOLYAI KUPA

Ismét elérkezett a pillanat, hogy összegyűljenek Magyarország és Európa makettezői és a makettezés iránt érdeklődők. Idén immáron kilencedik kerül megrendezésre a Bolyai Makettépítő Kupa. A hagyományokhoz híven idén is októberben kerül sor a versenyre, ám ezúttal új helyszínen a Stefánia Palota helyett a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen.

A helyszín a Hungária körúti főbejárton közelíthető meg. Maga az egyetem katonai területnek minősül ezért mindenképp szükség lesz a belépéshez fényképes igazolványra! Az intézményen belül szigorúan a kordonnal leválasztott területen lehet csak tartózkodni! A belépésnél minden belépőt regisztrálni kell, így akár sor is kialakulhat. Megértésüket előre is köszönjük! A rendezvény idén belépőjegyes lesz, nevezési díj nincs!

Jegy árak: 1 napos: 300 Ft, 2 napos: 500 Ft, 14 év alatt ingyenes!

Időpont: 2010. október 16. és 2010. október 17. között.

Előnevezés: <http://verseny.bolyaimk.hu/nyito.html>

Nevezés és regisztráció: 2010. október 16. szombat: 9:00-13:00.

A rendezvény megnyitása: 2010. október 16. 13:00.

A rendezvény megtekinthető: 2010. október 16-án 8:00-18:00., 17-én 8:00-16:00.

Eredményhirdetés, díjkiosztó: 2010. október 17. 15:00.

A rendezvény bontása: 2010. október 17. 16:00.

Börze: 2010. október 16-17. a rendezvény nyitva tartása alatt.

A verseny helyszíne: Budapest, X. kerület Hungária körút 9-11.

INTERMODELLBAU, 2010

Az Intermodellbau nemzetközi modellbemutatót és vásárt évről évre Németországban, Dortmundban rendezik meg. A méretek óriásiak. A rendezvény egy hetes és a budapesti vásárterületnél lényegesen nagyobb vásárlóközpontban nyolc csarnokot teljesen megtöltött. Egy csarnok kizárólag a hajózásról szólt, a többiekben a repülés, a szárazföldi járművek valamint a vasút osztozott (www.intermodellbau.de).

Összesen kb. 100000 látogatót vártak. Köztük volt Kovács Péter a modellező tagozat vezetője (cikkünk fotója) és Dr. Hübner Ferenc tagtársunk.

A kiállítás ideje alatt a hajós csarnokban idén Naviga C világbajnokság is zajlott. Itt nem követelmény a modell úszóképessége, bár ilyen hajókkal is be lehet nevezni. Ez különösen érdekessé tette az idei rendezvényt. Nekem meglepetés volt először a kínai versenyzők részvétele, azután pedig az eredményhirdetésekor a sok elnyert díjak és a körülöttük nyüzsgő kínai fotósok. Az általuk keltett felhajtás kicsit erőltetettnek, presztízs győzelemnek tűnt.

Az egy napos látogatást természetesen a hajós csarnokkal kezdtük. Itt a NAVIGA elnöke fogadott minket nagyon barátságosan. A rengeteg látnivaló annyira sokkoló volt, hogy többször is elfelejtettünk fényképezni. A NAVIGA világbajnokságra benevezett hajókat ötleletesen elrendezett standokon állították ki. Ezek a fésűfogakhoz hasonlóan kialakított asztalsorok lehetővé tették, hogy a hajókat szinte minden oldalról jól meg lehessen nézni és le lehessen fotózni anélkül, hogy egymást kitakarnák vagy a látogatók hozzájuk érjenek. Csak kapkodtuk a fejünket a szebbnél szebb hajók láttán. Különösen gyönyörűek voltak a történelmi fa hajók és az azokból készített különféle metszetek, részletek. A papírmodellek pedig szintén egy külön világot alkottak, gyönyörűen fel voltak javítva pókháló finomságú rézmaratásokkal.

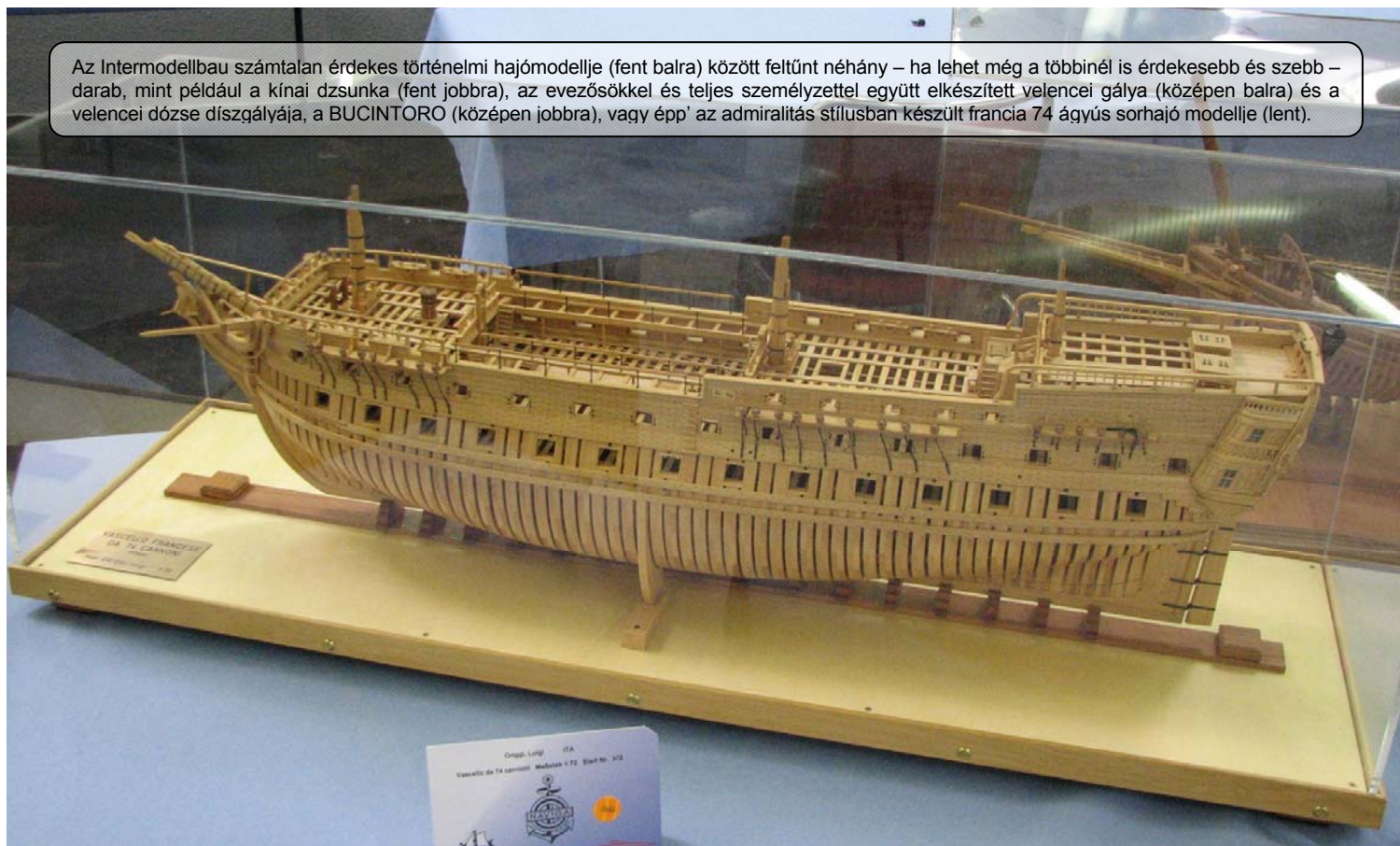
A szervezők interaktivitást is tudtak vinni a csarnokba. Óriási medencét állítottak fel, amin egymást érték a különböző hajók bemutatói. Volt itt kb. 3m hosszú TIRPITZ is de a legnagyobb meglepetést egy vontató hajó mögé kötött valódi felfújható gumicsónak okozta amibe a közönségből hívtak két kisgyereket utasnak és a kis vontató erőlködés nélkül húzta őket a medencében. De volt kiállítva óriási evezős gálya, mega dioráma a normandiai partraszállásról, tengeralattjárók, folyami és tengeri, civil és hadi hajók egyaránt. A kiállítás egy jelentős részében pedig helyi /német/ modellező klubok mutatkoztak be.

Természetesen megnéztük a többi csarnokot is, bár az egész kiállítást egy nap alatt megnézni olyan, mintha gyorsvonattal mennénk városnézésre. Kevesebb mint 1 óra alatt egy-egy csarnokon csak végig rohanni lehet. Csak ízelítőül volt több helyen is 100nm körüli terepasztal valódi földdel és növényekkel berendezve a járműveknek, munkagépeknek és harcjárműveknek /többek között egy kb. íróasztalnyi méretű Kírálytigressel/. Rengeteg óriási – nagyjából 2-3m fesztávolságú- repülőmodell, az egyik csarnok hálójával elkerített részében a levegőben is lehetett látni a helikoptereket és repülőket. A vasutasok is tartogattak csodálatra méltó terepasztalokat, gyönyörű mozdonyokat. A terepasztalokon levő kicsi autók haladtak az úton, de például a mezőn dolgozó parasztfigura is mozgott mintha kaszálna!

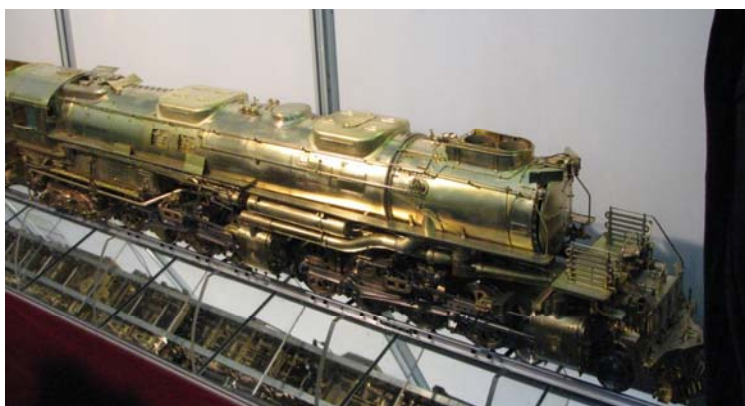
A modellezők mellett a gyártók is kiállítottak mindent, ami csak kapcsolódik a modellezéshez. Volt itt távirányító, szervo, akkumulátor minden mennyiségben, de alapanyagok, fogaskerekek, elektronika, komplett teherautó alvázak, felfüggesztések, szerszámok, gépek és még ki tudja mi minden. Mindenkinek csak ajánlani tudom, hogy egyszer nézze meg a kiállítást, de mindenképpen szánjon rá legalább két napot vagy még inkább háromat.

- K.P. -

Az Intermodellbau számtalan érdekes történelmi hajómodellje (fent balra) között feltűnt néhány – ha lehet még a többinél is érdekesebb és szebb – darab, mint például a kínai dzsunka (fent jobbra), az evezősökkel és teljes személyzettel együtt elkészített velencei gálya (középen balra) és a velencei dózse díszgályája, a BUCINTORO (középen jobbra), vagy épp' az admirális stílusban készült francia 74 ágyús sorhajó modellje (lent).

Fotó: Kovács Péter

SZEGED PLÁZA KUPA

A Naviga NS rádió-távírányítású hajómodellek országos versenyszorozatának idei szegedi futamát 2010. július 17-én rendezték. A hőség ellenére 6 kategóriában 39 hajót neveztek. Dr. Hűvös Ferenc főrendezőnek (képünkön) ismét sikerült komfortos körülményeket, kellemes versenyt biztosítani: a meleg ellenére sem voltak algák, s csak enyhe szellő fodrozta a vizet, nem volt hát zavaró tényező az ügyességi pályán. Új versenyzők is érkeztek, jó volt látni, hogy bővül a mezőny. Gulyás Péter vízsugarhajtású hajója igazi érdekesség volt; nagy sebessége több versenyzőt meglepett. Ledzényi Péter még csak a parton látható, épülő BALATON rombolója mellett Id. és ifj. Németh Imre dunai monitora és őrnaszádja, Völgyi László őrnaszádja, Czuppony Csaba CSIKÓS rombolója, Dr. Hűvös Ferenc SANKT GEORG páncélos cirkálója valamint Kovács Péter Tb. 100M torpedónaszádja idézte a Monarchia és az osztrák-magyar haditengerészet korát. A következő eredmények születtek:

Ifjúsági: 1. Gulyás Péter, 2. ifj. Kovács Péter (képünkön), 3. Bebesi Dávid. **F4A:** Dr. Hűvös Ferenc érte el a legtöbb pontot, de lemondott az első helyezettnek járó díjról, így a következő eredmény született: 1. Gulyás József, 2. Molnár Béla, 3. Blaskó János. **Gőz:** 1. Benkő László, 2. Kelemen Tibor, 3. László Mihály. **F2A:** 1. Paksi Sándor, 2. Számadó István, 3. Koncz Péter. **F2B:** Dr. Hűvös Ferenc érte el a legtöbb pontot, de lemondott az első helyezettnek járó díjról, így a következő eredmény született: 1. Laub Gábor, 2. Kovács Péter, 3. Tardi Sándor, **F2C:** 1. Gulyás József, 2. Völgyi László, 3. Németh Imre.

– K.P. –

KOSZORÚZÁS A HADIKIKÖTŐBEN

A MH 1. számú Tűzszerész és Hadihajós Ezred állománya kiképzés közben elhunyt bajtársai emlékére az úpesteri hadikikötőben 2010. július 24-én tartott megemlékezésen a Magyar Tengerészek Egyesülete, a Cs. és Kir. Dunaflorellia Hagyományörző Egyesület, a Magyar Honvédség Budapesti Nyugállományúak Klubja és a Csepeli Modellezők mellett Egyesületünk is elhelyezte koszorúját. Az Egyesületet Dr. Balogh Tamás elnök, Bicskei János titkár és Pichler Norbert tagtársunk képviselte az eseményen. Öröndetesnek tartjuk, ha a tagok minél nagyobb létszámban jelennek meg ilyen és hasonló nyilvános ünnepeken. Az elnökség nevében azonban arra kérünk mindenkit, akit illet, hogy az ünnepeket iránti tiszteletének – a megjelenés pusztá tényén kívül illő, ünnepélyes ruházat – viselésével adjon kifejezést.

– B.T. –

Fotó: HM

ZÁSZLÓSZALAG AZ EZREDNEK

Benkő Tibor altábornagy, a HM Honvéd Vezérkar főnöke csapatzászló-szalagot adományozott az MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred számára. A szalagot az alakulat fennállásának hatvanötödik évfordulója alkalmából rendezett ünnepi állománygyűlésen, szeptember 27-én kötötték fel a csapat lobogójára. Benkő Tibor altábornagy a zászlószalag-adományozásról szóló okiratában kifejtette: „a csapatzászló a becsület, dicsőség, bajtársiasság és a hazához való hűség katonai hagyományokban gyökerező jelképe, amely – a történelmi múlt emléke előtt tisztelve – kifejezi egy közösség összetartozását, a szakmai és emberi kapcsolatokat. A csapatzászlóra köthető zászlószalag a lelkiismeretes és magas szakmai színvonalon teljesített munka elismerésének kitüntető szimbóluma.” Az ünnepség jutalmak és elismerések átadásával ért véget. Ebben az évben adták át először a Sed Honore (Csak a becsület) díjat, amellyel az alakulatért sokat tett katonákat és civileket jutalmazzák. Az elismerés katonai tagozatát Magyarország legidősebb tűzszerésze, a 92 éves Szabó Péter nyugállományú őrnagy vehette át, aki az elmúlt évtizedekben nagyon sokat tett a katonai tűzszerész tevékenységért. A díj polgári tagozatát Nemes László, Mesztergnyő polgármestere kapta, azért, hogy a vidéki települések közül elsőként állítatott emlékművet a hősi halált halt tűzszerészek emlékére. Az eseményen tagtársunk, Hocza István főtörzsőrmester képviselte Egyesületünket. Ezúton gratulálunk és küldjük jókívánságainkat az alakulatnak!

– B.T. –

VERSENY GYOMAENDRÓDÖN

A NAVIGA NS országos versenysorozat záró versenyét a Székely Mihály Modellező Klub rendezte 2010. augusztus 28-29-én, Gyomaendrődön, ahol mindig sok az induló, mert itt adják át az országos bajnoki címeket. Gyomán mindig van valami „trükk”. Most egy szokásos NAVIGA pálya lett felállítva, de 90°-al elforgatva. Rádásnak jött az eső és a hideg. A megnyitó után egy kis gőzhajó-flotta emlékezett a tavaly elhunyt Schmidt Lajos és Vreba Laci bácsira, gőzsípjakkal hangosan fűtyülve, majd a helyi modellezők egy megdöbbentően nagy, robbanómotoros jacht-modellje tartott bemutatót. Kedves gesztus volt a szervezőktől az F4 kategória női futama. A szakácsok már reggeltől jó hangulatot teremtettek, a kondérok felől is finom illatok terjedtek, úgyhogy mindenki várta az ebédszünetet. A sok hajó miatt kora estig elhúzódtak a futamok. A következő napokra a sok eső miatt a Körös holtág vize annyira megemelkedett, hogy a stég félig-meddig víz alá került. Néha úgy tűnt, hogy a versenyzők a vízen járnak. Az eredmények összesítése már a futamok alatt is zajlott, így a végeredményre nem kellett sokat várni. De addig is egy különleges élményben volt részünk. Összeállt az eddigi legerősebb K.u.K. hajómodell kötelék! Dr. Húvös Ferenc SANKT GEORG páncélos cirkálójá, Ledzényi Péter HELGOLAND gyorscirkálójá, Czuppon Csaba CSIKÓS rombolójá és Kovács Péter Tb.100M torpedónaszádja tett meg együtt néhány kört. Az impozáns látványra szinte mindenki odasereglett, nem csoda hisz' illet eddig sehol sem lehetett látni! A kötelékben manőverezést persze tovább fogjuk gyakorolni. A versenyen a következő eredmények születtek: **Ifi:** 1. Gulyás Péter, 2. Kornis Tamás, 3. ifj. Kovács Péter. **F4A:** 1. Völgyi Mihály, 2. Túróczi Balázs, 3. Kovacik Samuel /Szlovákia/. **DS /gőz/:** 1. Benkó László, 2. Pintér János, 3. László Mihály. **F2A:** 1. Dr. Kornis János, 2. Számadó István, 3. Michal Jursik /Szlovákia/. **F2B:** 1. Dr. Húvös Ferenc, 2. Michal Jursik /Szlovákia/, 3. Kovács Péter. **F2C:** 1. Gulyás József, 2. Túróczi Balázs, 3. Völgyi László. A 2010. évi NAVIGA NS országos bajnokság eredményei: **Ifi:** 1. Kornis Tamás és Gulyás Péter, 2. ifj. Kovács Péter, 3. Bolyki Zsolt. **F4A:** 1. Dr. Húvös Ferenc, 2. Völgyi Mihály, 3. Molnár Béla. **DS /gőz/:** 1. Benkó László, 2. László Mihály, 3. Kelemen Tibor. **F2A:** 1. Dr. Kornis János, 2. Koncz Péter, 3. Számadó István. **F2B:** 1. Dr. Húvös Ferenc, 2. Tardi Sándor, 3. Laub Gábor. **F2C:** 1. Gulyás József, 2. Németh Imre, 3. Völgyi László. A 2010-es szezonban összesen 81 versenyző nevezett. Legnépesebb az F4A mezőny volt 28 indulóval, utána – meglepetésként – az ifik és az F2B következett 13 indulóval.

– K. P. –

Fotó: Kovács Péter

Fotó: Kovács Péter

EGYESÜLETI SIKEREK ZENTÁN

2010. szeptember 4-én kilencedik alkalommal rendezték meg Zentán (ma: Senta, Szerbia) a „Masters of Miniatures” makettversenyt. A kisebb versenyen sok magyar makett és makettező is részt vett. A városban járva pedig a sok XIX. század végi, XX. század elejei ház között feltűntek a helyi hagyományőrzők is, akik látványos szabadtéri bemutatóikkal szórakoztatták a közönséget. Egyesületünk tagjai a Gödöllői klub szervezésében kirándultunk Zentára, ahol a versenyen Bechler József tagtársunk hajó kategóriában I. helyezést és egy „Best of” díjat nyert (CUTTY SARK nevű klipperével), míg Szűcs Imre második lett. Bechler Ádám 1:35 harcjármű dioráma kategóriában a második helyezést érte el.

– B. T. –

Fotó: Bechler József

TENGERÉSZETI VILÁGNAP, 2010

A Nemzetközi Tengerészeti Világszervezet (IMCO), az ENSZ keretében működő kormányközi tengerészeti tanácskozó szervezet 1979. novemberi XI. közgyűlésének határozata alapján szeptember utolsó vasárnapján illetve hetében ünneplik a szervezet 162 tagállamában a Tengerészeti Világnapot. Az IMCO legfontosabb célkitűzései: biztonságosabb hajózás, a tengeri környezet védelme és az, hogy kevesebb legyen a nemzetközi tengeri kereskedelem szabadságát és biztonságát veszélyeztető cselekmény. A Magyar Tengerészek Egyesülete és a Magyar Duna-tengerhajózásért Alapítvány erre emlékezve rendezett koszorúzási ünnepséget szeptember 30-án a Budapest V. kerület Szende Pál utca és a Dunakorzó sarkán felállított emlékműnél. Az ünnepségen – amelyen Egyesületünk is részt vett – megemlékeztek a tengereken életüket vesztett tengerészekről és civilekről is.

– B. T. –

Fotó: Pásztói Róbert

Fotó: Bicskei János

Fotó: Székely László

ÚJPESTI VÁROSNAPOK, 2010

Az Újpesti Önkormányzat korábbi, kulturális ügyekért felelős alpolgármestere, Belán Beatrix részére 2010 júniusában, a Múzeumok Éjszakája alkalmából szervezett, a „Magyar Hajógyártás 175 éve” c. időszaki kiállításunk megszervezésekor felajánlottuk, hogy Újpest – mint a hazai hajóépítés egykor volt fellegvára – önkormányzata kiállítóként vegyen részt a kiállításon. Felkérésünkre az alpolgármester asszony részéről válaszul egy meghívást kaptunk, amely arról szólt, hogy a Múzeumok Éjszakájára összeállított kiállítási anyagot önállóan az Újpesti Városnapok keretében mutassuk be a kerület lakosságának. Az Újpesti Gyermek- és Ifjúsági Ház (a továbbiakban UGYIH) színháztermében berendezett tárlatot Derce Tamás polgármester nyitotta meg 2010. augusztus 29-én. A Múzeumok Éjszakáján bemutatott anyag alaposan kibővült (fent balra): Több, összesen 33 db nagyméretű, 90 cm X 120 cm nagyságú színes táblá, 55 db M=1:100 és M=1:50 méretarányú hajó- és úszódaru modell (többek között a KELEN, az S.M.S. LEITHA moni-

tor és több Duna-tengerjáró hajó), továbbá 15 db nagyméretű színes festmény – Némethy Georgina alkotásai – várták a látogatókat. A MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred házi gyűjteményéből pedig az Osztrák-Magyar tengeri flottáról és dunai hajóhadairól készült korabeli képeslapok, fényképek gazdagították anyagunkat. A tárlatvezetésben Bicskei János, Hocza István, Kecskeméti József és Varga János tagtársaink álltak a látogatók rendelkezésére. Kiállításunkról a helyi lapok is beszámoltak (lent). A kiállítás időtartama alatt három hétig Egyesületünk tagjai – Dr. Ákos György, Dr. Balogh Tamás, Bánsági Andor, Bicskei János, Heckenast Péter, Hocza István, Lehoczky Zoltán, Dr. Margitay-Becht András, Pásztói Róbert, Pichler Norbert, Székely László és Szalay Gábor – mutatták be szakszerű tárlatvezetéssel a LAJTA Monitor Múzeumhajót az érdeklődőknek, amelyet az önkormányzat kérésére a Zoltán Gőzös Közhazsnú Alapítvány állított ki a MAHART hajóavató öblében a Népszigettel szemben. A fedélzeten vendégünk volt Horthy Éva és Emese, valamint unokáik (fent jobbra). – B.T. –

Hajóportrék és makettek

Több annál, minthogy csupán hajómaketteket lássunk azokban a tárgyakban, amelyek a magyar hajógyártás 175 évét vonultatják fel.

Az Újpesti Gyermek- és Ifjúsági Házban a városnapok vasárnapján megnyílt kiállítás a „Zoltán Gőzös” Közhazsnú Alapítvány, az 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred, valamint a TIT Hajózástörténeti, Modellező és Hagyományörző Egyesület közös szer-

vezésében egy-egy hajógyár és hajógyártási korszak történetét a kezdetektől napjainkig tekinthetjük át.

A színházteremben a parkettán álló asztalokon makettek és táblák láthatók, de a falak sem maradtak üresen. Hajóképek, hajózástörténeti festmények, az úgynevezett „hajóportré festészet” egy-egy jellegzetes alkotása vonzza a szemet. A látogató ismerősként köszönheti a *Kelen* hajót, amely 1891-ben a Balatontavi Gőzhajózási Rt. (Siófok) rendelt meg az Újpesti Hajógyárból. Egy másik képen az *Őszöd* névre keresztelt – mindenkor legnagyobb – balatoni yacht. Újabb festményen a *Kossuth* lapátkerekű gőzös, 1913-ból, majd a tesvérhajója, a *Petőfi*, amely a kereszttségben először *Jenő Főherceg* volt, majd a Habsburgok trónfosztása után 1923-ban állt szolgálatba Szent László néven, és szelte a vizeket 1983-ig – ami a magyar gőzhajózás utolsó éve lett.

Látható az első dunai gőzhajó, a *Carolina* is. A hajóportrék után a makettek és a remek magyar-ábrázó táblák érdemesek az alapos szemlére. A dunai hajók már a XII. században eljutottak Konstantinápolyig és más török kikötőkhöz. A Duna ősidők óta kitűnő közlekedési útvonal, utazni, szállítani és harcolni egyaránt jól lehetett rajta, és a magyar királyok is felismerték ezt a lehetőséget, a kereskedelmi flották mellett időről-időre hadiflottákat is építettek. A hajógyártást – közöttük az újpesti Hajógyár tevékenységét – szintén kiemeli a kiállítás, amelynek megtekintését a diákoknak és a felnőtteknek is egyaránt ajánlotta a megnyitón dr. Derce Tamás polgármester, ugyanis a sokszínű és gazdag kiállítás olyan utazás a múltba, amellyel új ismeretekre tehetünk szert, új embereket, tárgyakat fedezhetünk fel. Érdemes! – B. K.

**I. PÉCSI NEMZETKÖZI
HADI- TECHNIKATÖRTÉNETI
JÁRMŰ- ÉS MODELKIIÁLLÍTÁS**

Pécs, 2010. szeptember 11-12.

21 országból, több mint 150 szervezet részvételével

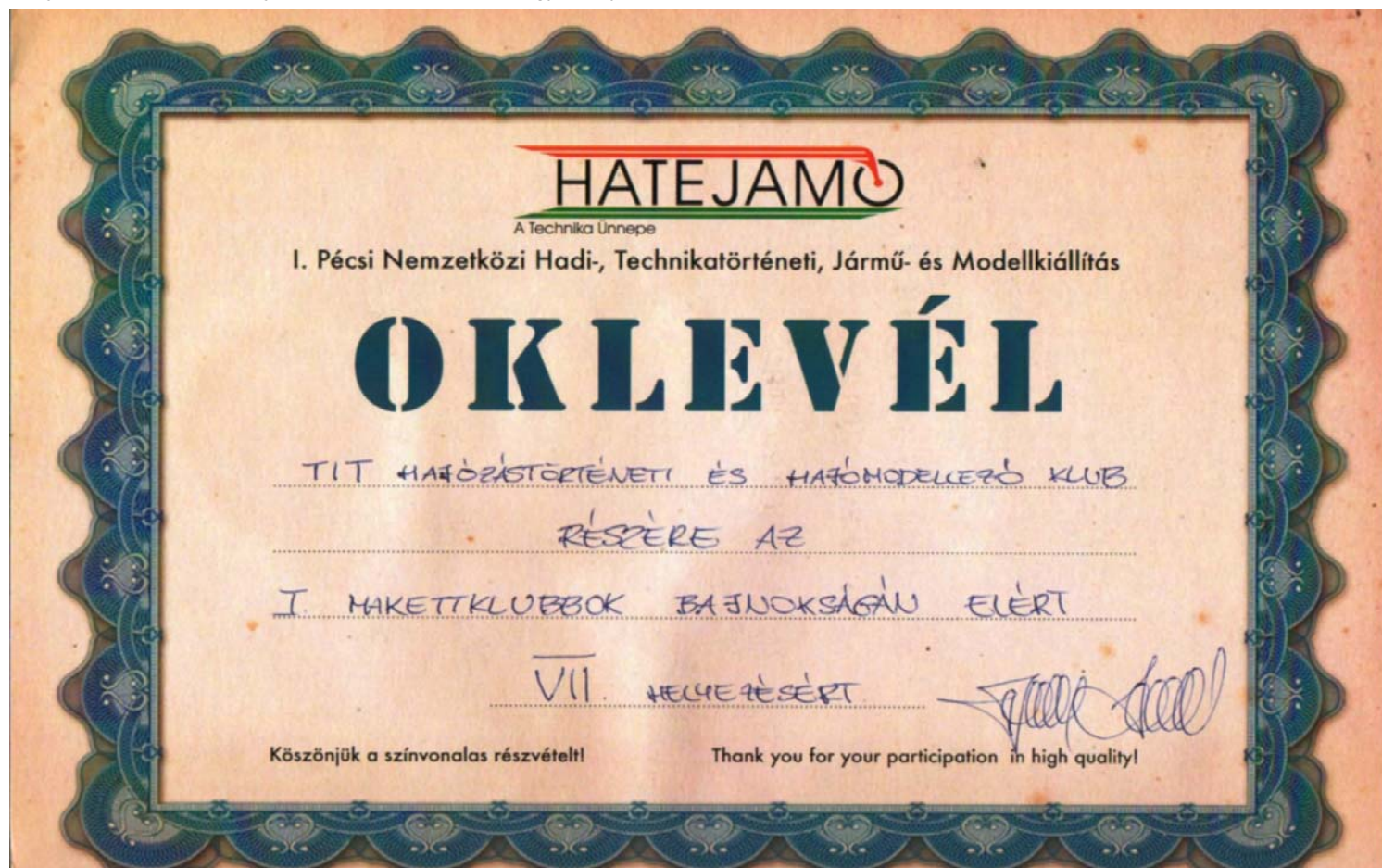
Fotó: Bicskei János

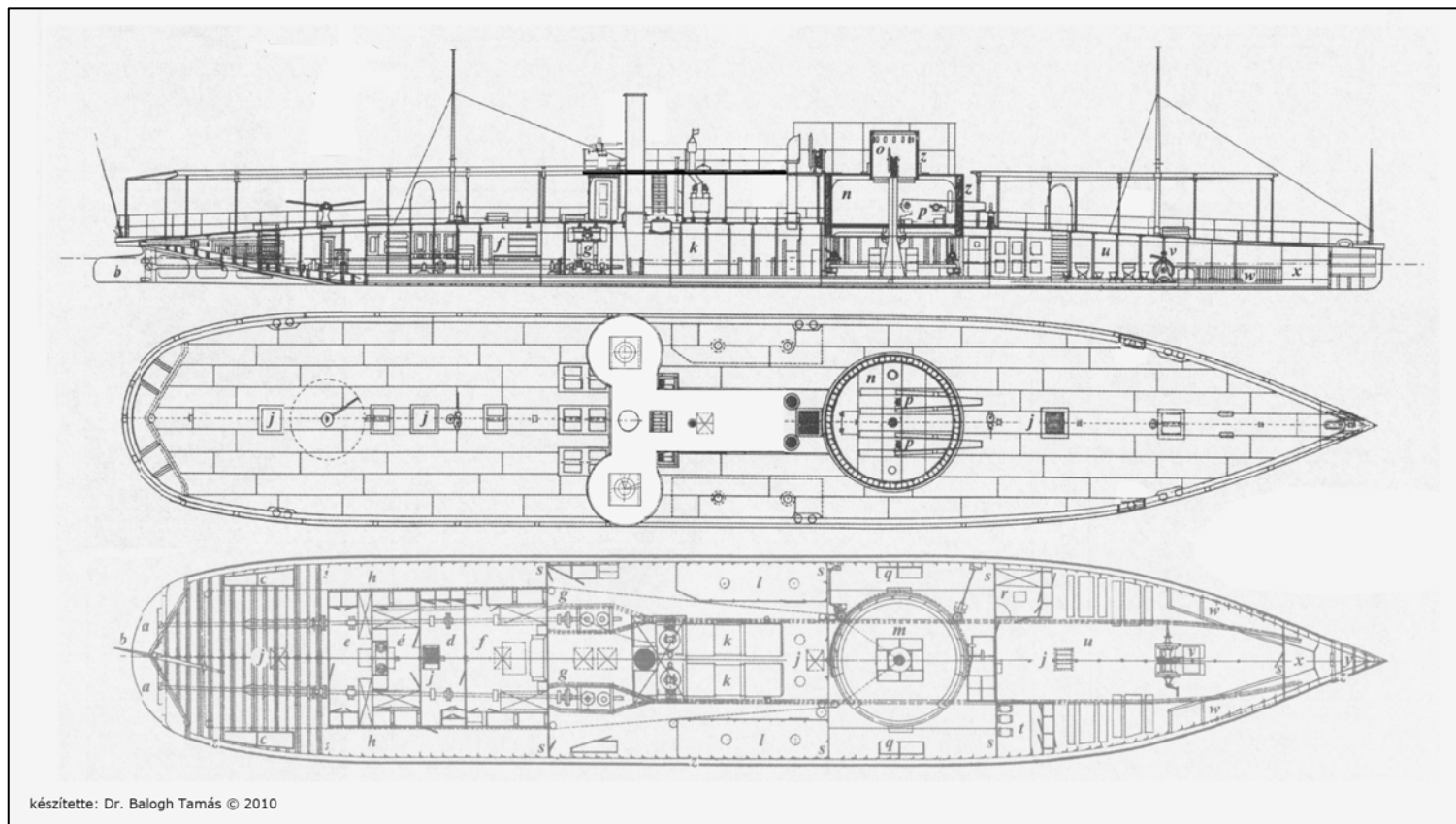
EGYESÜLETÜNK A KULTURÁLIS FŐVÁROSBAN

2010. szeptember 11-12. között Pécsen a Pécsi Vásár – „Expo Center” - területén a Pécs Plázában első ízben került megrendezésre a hazai és külföldi modellező- és makettező klubok versenye és szakkiallítása, „HATEJAMO I. Pécsi Nemzetközi Hadi-, Technikatörténeti, Jármű- és Modellkiállítás - a technika ünnepe” címmel. Az ötven különféle színes és látványos programot magában foglaló rendezvény egyedülálló Európában. Húsz országból érkező, közel százötven hagyományörző-, gyűjtő-, építő-, készítő civil szervezet; klubok, egyesületek, alapítványok, valamint oktatási intézmények, múzeumok, hivatalok és cégek biztosítják a különleges és érdekes programokat. A programok között volt egyedülálló veteránautó kiállítás (a magyar motorgyártás történetéről szóló kiállítással, Mecsek Rallye-val és az autózás jövőjéről szóló bemutatóval), hadtörténeti kiállítás (kézfegyver- és egyenruha bemutatóval, hadtörténeti és haditechnikai szakirodalom börzével), veterán hadijárműpark kiállítás (harcjármű-vezetéssel), katonai hagyományörző

felvonulás (római- és középkori, illetve Napóleoni hagyományörző hadijátékkal), nemzetközi vasútmodell bemutató és modulterepasztal találkozók, nemzetközi működő modell bemutatók, stb. A színes kavalkád része volt a Makett Klubok Nemzetközi Találkozója, amelyet modell- és makett vásár, illetve börze és hagyományörző kézműves vásár egészített ki. A klubokat a rendezvény végén értékelték is, s nem kis büszkeségünkre a megjelent 150 szervezet közül a 7. helyezést értük el. Ebben nem kis része volt a helyszínen megjelent csapatunknak, Bechler Józsefnek, Bicskei Jánosnak, Susányi Oszkárnak és Tuska Lajosnak, illetve az általuk felvonultatott számtalan érdekes hajómodellnek és harcjárműnek (a felsoroltakon kívül Kecskeméti József, Valentinyi Gyula és Varga János alkotásai), valamint a többi tag (Dr. Ákos György és Dr. Balogh Tamás) szakkönyveinek, cikkeinek, amelyeket a látogatók szintén érdeklődéssel fogadtak.

- B. T. -

A LEITHA / LAJTA MONITOR

Oly sok szó esett mostanában a LEITHA / LAJTA monitorról, hogy talán indokolt egy kicsit közelebbi képet is adnunk róla. Főleg, hogy a cs. és kir. Dunaflottilla egységeinek nem létezik olyan szabatos feldolgozása, mint a tengeri flotta hajóinak, ahogyan azt Wladimir Aichelburg jeles osztrák kutató „von Abbondazza bis Zrinyi” c. ragyogó munkájában elkészítette. Legyen ez a Dr. Margitay-Becht András kutatásai alapján készült összeállítás az első kísérlet ebben a műfajban, s ha akad folytatódó, Hírlevelünk készen áll a fogadására!

1861-ig a hadihajók ágyúit az oldalfalak mentén, hosszú ütegso-rokban helyezték el, a lövegeket pedig nem lehetett forgatni. Így a hajóknak oldalukkal a célpont felé fordulva kellett tüzelni, ami különösen bonyolulttá tette a hajók együttes manőverezését. Az 1858-ban épült első tengeri páncélos hadihajók még ugyanígy épültek. 1861-ben azonban Ericsson svéd mérnök az USA számára olyan páncélos hadihajót tervezett, amelynek az ágyúit a felső fedélzeten egy forgatható páncélozott ágyútoronyban helyezték el. A „Monitor” névre keresztelt hajó alig emelkedett ki a vízből (hogy minél kisebb célt jelentsen), gépei és kazánjai a vízvonál alatt, védve helyezkedtek el. Kis merülése miatt azonban a tengeren és a folyókon is hasznát vehették. A MONITOR oldalát és fedélzetét páncéllal borították, akárcsak a 2 db 27,9 cm-es ágyút befogadó forgatható

ágyútornyot. A hajó 1862. március 9-én csapott össze a Konföderáció VIRGINIA nevű páncélosával. Egyik sem tudta elsüllyeszteni a másikat, s nagy meglepetést okozott, hogy a kicsi MONITOR-t a jóval nagyobb (10 ágyús) hajó nem tudta legyőzni. A kicsiny hajót szárnyára vette a világhír, s világszerte építeni kezdték a hozzá hasonló rendszerű alacsony felépítésű, kis merülésű, forgatható ágyútoronnyal felszerelt – páncélos hadihajókat, a monitorokat, amelyekből 1861-1965 között összesen mintegy 200 darab épült világszerte.

Az USA-n kívül elsőként a Monarchia épített folyami monitort, s egyszerre mindjárt kettőt is, a LEITHA-t és a MAROS-t, amelyeket 1871-ben bocsátottak vízre Újpesten kifejezetten folyami használatra (a magyar Hadtörténeti Intézet és Múzeum tulajdonát képező LEITHA az egyetlen a világon, amely a monitor-típus keletkezése utáni évtizedből fennmaradt). Tervezőjük az a Josef Romako volt, aki Ferdinánd Miksa felkérésére a Monarchia első tengeri páncélos (kazamata-) hajóit is tervezte. Feladata hihetetlenül bonyolult volt, hiszen míg az eredeti „Monitor” tervezőit nem korlátozta semmi, addig neki figyelembe kellett venni, hogy a Duna és a Tisza sekély gázlói miatt csak rendkívül kis merülésű hajók építhetők (ami viszont a nélkülözhetetlen páncél súlya miatt szinte kivitelezhetetlen),

Fő méretek:

Vízkesztés:	315 t
Hossz:	50,0 m
Szélesség:	8,1 m
Merülés:	1,1 m

Gépészet:

Hajtómű:	1872-1894: 2 db álló 2 hengeres gőzgép, 2 db hengeres, (lokomotív-) kazán, 2 db 4 szárnyú hajócsavar (1,22 m). 1894-1919: 2 db álló 3 hengeres gőzgép, 2 db 3 szárnyú hajócsavar (1,25 m)
Hatótávolság:	600 tengeri mérföld
Főgép teljesítmény:	1872-1894: 320 LE, 1894-1919: 800 LE
Sebesség:	6,04 tmf/h (11,2 km/h) hegyemenetben 10,6 tmf/h (19,6 km/h) völgyemenetben 8,3 tmf/h (15,4 km/h) állóvízben 1894-1919: 9,6 tmf/h (17,7 km/h)

Páncélat:

Övpáncél:	44 mm,
Fedélzet:	16 mm,
Vezérlőtorony:	51 mm,

Személyzet: 3 + 54 fő

Fegyverzet:

1872-1881 között:
2 db. 1861M mintájú, 15cm H/21 hátultöltős öntöttvas löveg, Wahrendorf rendszerű lövegzárral

1881-1887 között:
1861M mintájú, 15cm H/21 hátultöltős öntöttvas löveg, Wahrendorf rendszerű lövegzárral
1 db. 25,4 mm. (egy hüvelykes) Palmkranz-Nordenfelt f. szórólöveg v. kartácságyú

1887-1893 között:

1861M mintájú, 15cm H/21 hátultöltős öntöttvas löveg, Wahrendorf rendszerű lövegzárral
2 db. 25,4 mm. Palmkranz-Nordenfelt f. szórólöveg.

1894-1897 között:

1 db. 12 cm. H/35-ös, ékzárás gyorstüzelő Krupp löveg (1893M). 10 lövés/perc
2 db. 25,4 mm. Palmkranz-Nordenfelt f. szórólöveg.
1 db. 8 mm Skoda géppuska (1893 M = Salvador Dormus típus)

1897-1914 között:

1 db. 12 cm. H/35-ös, ékzárás gyorstüzelő Krupp löveg (1893M). 10 lövés/perc
2 db. 4,7 cm H/33-as Hotchkiss szórólöveg (1890M) 40/50 lövés/perc
1 db. 8 mm Skoda géppuska (1893 M = Salvador Dormus típus)

1915-1918 között:

1 db. 12 cm. H/35-ös, ékzárás gyorstüzelő Krupp löveg (1893M). 10 lövés/perc
1 db. 7 cm H/45-ös léghátrító ágyú (1909M)
1 db. 7 cm H/18-as gyorstüzelő ágyú (1914M)
3 db. Schwarzlose géppuska

1919-ben:

1 db. 10 cm tarack
3 db. 8 cm tábori ágyú
3 db. Schwarzlose géppuska

A matrózok „1867 M” Werndl karabélyt (11 mm-es, egylövetű, hátultöltős, cilinderezás) és „1858 M” rövid tengerészszabályát, a tisztok, altisztek pedig „1870 M” Gasser fogópisztolyt (11 mm-es, hátultöltű) és „1850/70 M” tengerésztszti szabályát. A világháborúban 8 mm-es Mannlicher puskát és 07.M 8 mm-es Roth pisztolyt.

illetve, hogy alacsony vízállás mellett a szűkké vált mederben a hajók esetleg nem tudnak megfordulni, valamint, hogy a Duna magas jobb partját a mélyen lévő víztől nem lehet majd hajóágyúkkal hatásosan lőni. Romako csak kisebb ellenállású (csak 6 fontos ágyúknak ellenálló), vagyis könnyebb páncél és az ún. „csikbogár-fedélzet” alkalmazásával elért súlycsökkentéssel oldotta meg a problémát (az orr és a tat felé ereszkedő fedélzet miatt az oldal kevesebb páncélatot igényelt). A Monarchia haditengerészetében ez volt az első két vitorlák nélküli, kizárólag gőz hajtott, teljesen fémből épült páncélozott (Bessemer-féle lemezeléssel és páncéllal felszerelt), forgatható lövegtoronyú, két hajócsavarral meghajtott, vízbőlítéses illemhellyel felszerelt hadihajó.

LEITHA / LAJTA monitor jelentős hadieseményei, érdekességei:

- 1878. augusztus 22-től október 14-ig: részt vett a boszniai okkupáció harcaiban a Száván.
- 1914. augusztus 11-től december 1-ig: harcolt a Száván. Augusztus 12-én fedélzetén esett el a cs. és kir. Haditengerészet első magyar hősi halottja, Huj János matróz. (A tengeri flottát csak augusztus 26-án, az S.M.S. ZENTA elsüllyedésekor érte az első veszteség.) Október 3-án harcképtelenné válásáig lőtte a szerb állásokat (parancsnoki tornyát telitalálat érte, mindenki meghalt). November 22-től december 2-ig a Dunaflozilla parancsnoki hajója.

- 1915. október 6-9.: részt vett Belgrád második elfoglalásában.
- 1916. október 2-3.: Dunán átkelő románokat lőtte Rjahovónál.
- 1916. november 22-26.: részt vett a központi hatalmak sítóvi dunai átkelésének biztosításában.
- 1919. június 2-24.: immár LAJTA néven, Esztergom és Komárom között harcolt a cseh intervenciók ellen.
- 1919. június 25-26.: részt vett a róla és testvérhajójáról elnevezett antikommunista „monitor lázadás”-ban, s a fedélzetén hunyt el csicseri Csicsery László sorhajóhadnagy, az utolsó volt cs. és kir. tengerésztiszt, aki egykori cs. és kir. hadihajón halt hősi halált.

A LAJTA testéből kialakított JÓZSEF LAJOS, illetve FK-201-es elevátorhajó nevezetesebb munkái:

- 1930-31-ben dolgozott a Lágymányosi öböl északi részének a feltöltésén, és ezzel lehetővé tette a cs. és kir. Haditengerészet legnagyobb méretű emlékművének a felállítását.
- Részt vett Sztálinváros, a Szászhalombattai Hőerőmű, a Paksi Atomerőmű, az Óbudai Lakótelep építésében és a nagymarosi erőmű előkészítésében, majd 1992-ben egy svájci cégnek eladták.

A hajót 1993. október 6-án a Hadtörténeti Intézet és Múzeum nyilvántartásába vették. Felújítása 2010. augusztus 20-án fejeződött be.

Dr. Margitay-Becht András alapján – B. T. –

A LAJTA Monitor Múzeumhajó. Hátról szépen látszik a hídfelépítmény. Fotó: Szikits Péter

HAJÓMODELLEZŐ SZAKKÖR

Ahogy arról Hírlevelünk 2010. évi 2. számában már tudósítottuk olvasóinkat, a 2010-es tanévben hajómodellező szakkör indul a Csokonai Vitéz Mihály 12 Évfolyamos Gimnáziumban (1046 Budapest, Bőrfestő u. 5-9.) a TIT – Hajózástörténeti, -Modellező és Hagyományörző Egyesület és a gimnázium közös szervezésében.

A szakkör programja a következő:

1) Résztevők:

A szakkörbe a 12 évfolyamos gimnázium mindegyik évfolyamából jelentkezhetnek a hajómodellezéshez kedvet érő fiatalok, akik az Egyesület többszörös modellező mestereitől, országos bajnokaitól tanulhatják meg a modell- és makettépítés technikai fortélyait.

2) Időpontok:

A szakkör minden héten heti két alkalommal kerül megrendezésre a tanórák után a szülőkkal és a diákokkal egyeztetett időpontokban.

3) Technikák és eszközök:

A szakkör elsődlegesen a saját építésű fa hajómodellek és a dobozos fa- illetve műanyag építőkészletek (kit-ek) összeállításának alapjait és technikai részleteit, a felhasználható anyagokat, alkalmazásuk módjait és a modell- makettépítéshez használható eszközök használatát ismerteti meg a jelentkezőkkel.

A szakkör működéséhez szükséges alapanyagot (fát, fémet, sztirolt, stb.) részben az iskola, részben az Egyesület és tagszervezetei biztosítják.

A megmunkáláshoz szükséges szerszámokat (szalagos körfűrész, eszterga gép) az Egyesület biztosítja. Ezeket a szakkör tagjai – a megfelelő munkavédelmi képzést követően – szakemberek irányításával használhatják.

4) Program:

A szakkör elsődleges programja a hajómodell- és makett-építéshez szükséges anyag- és szerszámismeret elsajátítása, a modell- és makettépítés.

Ezzel összefüggésben az Egyesület vállalja, hogy a szakkörben készült alkotásoknak egy évben egyszer versenyt rendez az iskolában, valamint biztosítja a lehetőséget külső gyermek-makettező versenyeken történő indulásra. Ezen túlmenően a versenyen kiemelkedő helyezést elért alkotásokat a saját, illetve a részvételével megvalósult kiállításokon bemutatja.

A fentiek szerinti alaptevékenység körén kívül – igény szerint – az Egyesület vállalja, hogy az Egyesület tagjai a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet mellékletében a II. FEJEZET „Ember és társadalom” c. alfejezetben foglaltakkal összhangban a hajózástörténeti vonatkozású anyagrészeknél az iskolarendszerű képzésben tartott történelem-órákon és/vagy az Egyesület közreműködésével lebonyolított diák- (és pedagógus-) képzés (továbbképzés) keretében hajózástörténeti iskolai előadásokat, továbbképzéseket tartanak. Egyebekben Egyesületünk vállalta, hogy a szakkör tagjainak alkotásait honlapján bemutatja, illetve honlapját a szakköri élet számára rendelkezésre bocsátja.

Ajánló

A LAJTA Monitor Múzeumhajó ünnepélyes újrakeresztelése alkalmából Egyesületünk közreműködésével – Dr. Margitay-Becht András írásának felhasználásával és személyes hozzájárulásával – a Schöck Kiadó gondozásában elkészült a „*LEITHA Monitor – Az utolsó osztrák-magyar hadihajó története*” c. kiadvány, amelyet kézbe véve az Olvasók képzeletben végigjárhatják a LAJTA Monitor Múzeumhajó fedélzetén berendezett kiállítást, amelyet hűen követ, illetve avatott módon egészít ki ez a könyv. (127 oldal, 112 színes, 59 fekete-fehér kép, 2 térkép, 8 tervrajz). A kiadvány a Schöck Kiadónál megjelent másik könyvünkkel, Dr. Balogh Tamás „*Piros-fehér-piros a Sárga-tengeren*” c. kötetével együtt (melyet Hírlevelünk 2009. évi 1. számában már bemutattunk) megrendelhető az egyesületi honlap webáruházában.

TIT Hajózástörténeti, -Modellező és Hagyományörző Egyesület

HÍRLEVELE

Megjelenik negyedévente

Szerkesztő:

Dr. Balogh Tamás

E negyedévi számunk szerzői:

Dr. Balogh Tamás, Kovács Péter

Hírlevelünk elektronikus terjesztésű, letölthető honlapunkról:

www.hajosnep.hu

és a nagyobb hajózástörténeti honlapokról:

www.hajomakett.hu, www.hhj.veteran.hu,

www.kriegsmarine.hu, www.zoltangozos.hu

Önt is szívesen látjuk tagjaink sorában és rendezvényeinken! Egyesületi foglalkozásainkat minden hónap harmadik hétfőjén 17:00 órai kezdettel tartjuk az alábbi címen:

1143, Budapest, Stefánia út 34., Honvéd Kulturális Szolgáltató Kht. II. em. 208. sz. terem. A meghirdetett előadások 18:00 órakor kezdődnek.

Amennyiben Ön is publikálna a Hírlevelben, témajavasatait a következő címekre juttathatja el: baloghtamas@gmail.com, bicskei255@t-online.hu

A Szerkesztőség a változtatás jogát fenntartja!